

تجلی باورها در

خانه‌های زرتشتیان

نزد

تحقیق و پژوهش

ظاهره شیشه بری

سید احمد سیدعلی زاده

انتشارات سید علی زاده

بهار ۱۳۹۲

سرشناسه	: شیشه‌بری، طاهره، ۱۳۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: تجلی باورها در خانه‌های زرتشتیان یزد / تحقیق و پژوهش طاهره شیشه‌بری، سیداحمد سیدعلی‌زاده.
مشخصات نشر	: یزد: انتشارات سیدعلی‌زاده، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۸۸ ص.: مصور.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۶۹۹۰۰۰۰-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: زرتشتیان -- ایران -- یزد -- آداب و رسوم و زندگی اجتماعی
موضوع	: معماری -- ایران -- یزد
موضوع	: یزد (استان) -- آثار تاریخی
شناسه افزوده	: سیدعلی‌زاده، سیداحمد، ۱۳۶۱
رده بندی کنگره	: ۱۱۲۱۲ / ۲: ۷۲ DSR
رده بندی دیویی	: ۹۵۸ / ۱۷۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۰۴۸۰۱

تجلی باورها در خانه های زرتشتیان یزد

تحقیق و پژوهش: طاهره شیشه‌بری - سیداحمد سیدعلی‌زاده

- چاپ نخست - خرداد ۱۳۹۲
- شماره‌گان: ۱۰۰۰ نسخه - قطع رقعی
- طرح جلد و صفحه‌آرا: احسان راد
- شابک: 2- 978-600-6990-00
- دبیر مجموعه: سیداحمد سیدعلی‌زاده
- ناظر چاپ: سیداحمد سیدعلی‌زاده

- ناشر: انتشارات سیدعلی‌زاده
- نشانی: یزد، خیابان فرخی، پاساژ ۱۱۰
- صندوق پستی: ۸۹۱۹۵-۱۱۷
- تلفکس: ۰۳۵۱-۶۲۲۰۹۰۸
- همراه: ۰۹۱۹ ۴۳۹ ۹۰۲۰
- قیمت: ۴۵۰۰ تومان

فهرست

- دیباچه ۷

فصل اول: نگاهی اجمالی شکل‌گیری شهر یزد

- وجه تسمیه و پیشینه یزد ۱۰
- شکل‌گیری شهر یزد ۱۱

فصل دوم: معرفی محله‌های زرتشتی نشین شهر یزد

- محله اهرستان ۱۸
- محله تل ۲۲
- محله زرتشتیان ۲۴
- محله خرمشاه ۲۷
- محله خیرآباد ۳۰
- محله عیش آباد ۳۲
- محله قاسم آباد ۳۴
- محله کثویه ۳۶
- محله نصرآباد ۳۹

فصل سوم: بررسی معماری خانه های زرتشتیان یزد

- معماری خانه های زرتشتی نشین..... ۴۲
- خصوصیت پلان..... ۴۳
- سردر..... ۴۶
- در ورودی..... ۵۱
- پسگم مس..... ۵۳
- آشپزخانه..... ۵۹
- اتاق تنبی..... ۶۲
- اتاق پاک و اتاق ناپاک..... ۶۲
- مخفی گاه..... ۶۵
- حیاط..... ۷۰
- تزئینات..... ۸۰
- فاضلاب..... ۸۴
- کتاب نامه..... ۸۵

دیاچه

شهر یزد در میان شهرهای تاریخی، باستانی ایران و دیگر کشورها با بیش از ۷۰۰ هکتار وسعت بافت تاریخی، جزء اولین شهر خشت خام جهان، جایگاه ویژه‌ای را دارا است. سلامت نسبی بناهای سنتی این شهر، با وجود رکود نسبی تحرک اجتماعی، هنوز زمینه‌های اصیل، زنده و پویای فراوانی در تعامل بین شهروندان یزدی با یکدیگر در بافت تاریخی به هم پیوند زده است.

بافت تاریخی این شهر همواره در برنامه‌ریزی و طراحی شهری مورد توجه بوده است، اقدامات صورت گرفته در بافت‌های تاریخی ایران، یزد را پیش‌تاز این گرایش معرفی می‌نماید. در نتیجه ما را به این هدف سوق می‌دهد تا در حفظ این اثر با ارزش تلاش کنیم و در جهت شناساندن آن به جهانیان بکوشیم. محله‌های مورد بررسی دارای بافتی بسیار زیبا، فرهنگی غنی و نیز وسعت قابل ملاحظه‌ای هستند. در مطالعه‌های میدانی صورت گرفته، این بافت‌ها از دو جنبه درخور توجه هستند:

۱- از دید تاریخی و معماری ۲- از دید مردم‌شناسی.

از دید تاریخی، این بافت دارای ارزش قدمتی و ثبتی هستند و از منظر معماری، این بناهای ارزشمند نمونه‌ای از یک بافت در اقلیم گرم و خشک است بنابراین می‌توان خصوصیت معماری را در این اقلیم مورد بررسی قرار داد.

آن چه از نظر مردم شناسی می توان مورد توجه قرار داد، این است که، ساکنان بعضی از این محله ها زرتشتی نشین هستند و با توجه به معماری خاص و آداب و رسوم آن ها این پژوهش می تواند دارای ارزش باشد. تحقیق در مورد بافت های تاریخی باقی مانده می تواند گامی باشد در جهت شناسایی مشتر معماری ایرانی و دست یابی به نظام منطقی در راستای احیا و مرمت بناها و بافت های تاریخی این سرزمین که در حال حاضر به دلیل بی هویتی معماری و رشد نا به هنجار شهرها رو به نابودی است. این مهم تلاشی باشد برای آیندگان تا از گذشته پر افتخار اجداد و سرزمین پدیری خویش آن چه را تا به امروز باقی مانده به ارث برند.

با توجه به عدم تحقیق و تالیف کتاب در خصوص خانه های زرتشتیان بر آن شدیم تا با توجه به موانع در پیش رو همچون عدم دسترسی به خانه های زرتشتیان و منابع اطلاعاتی، با تحقیقات میدانی و کتابخانه ای جهت شناساندن هویت با ارزش و خاص، این معماری با ارزش را به آینده گان معرفی نماییم.

لذا از کلیه صاحب نظران و دوستداران اهل قلم خواهشمندیم نظر، پیشنهاد و انتقادهای سازنده خود و هر آن چه که می تواند در بهبود این اثر با ارزش ما را یاری بخش باشد به آدرس پستی و یا الکترونیکی این انتشارات در میان گذارند.

با سپاس فراوان

طاهره شیشه بری - سید احمد سیدعلی زاده

اسفند ماه ۱۳۹۱